

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Ob otvoritvi nove železnice Kranj-Tržič.

Slovinci!

Dne 5. julija, na dan praznika sv. Cirila in Metode, slovanskih apostolov, bo otvorena železnica Kranj-Tržič. Naša dolžnost je, da poslavimo ta dvojni praznik kar najbolj ter pokažemo, da se zavedamo važnosti nove železnice in da teče nova proga samo po slovenskih tleh.

Raditega pozivljamo vse rojake ob novi železnici, da okrase svoja poslopja z zastavami, seveda slovenskimi in da postavijo na primernih krajih ob železnici mlaje s slovenskimi trobojnicami in napisi.

Slovinci! Pridite tudi kar najbolj množično na posamezne postaje nove železnice, ali pa se postavite kar ob progi in pozdravite prvi vlak s povabljenimi gosti z gromovitimi »živio!« in »na zdar!« klici.

Obračamo se zlasti na vse zavedne in vplivne rojake, da vsak v svojem kraju uredi in vodi skupen nastop in skrbi za okrašenje.

Vlak odide iz Kranja ob 3/4 10. uri in pride v Tržič okoli 11. ure dopoldne.

Naše občine.

II.

Zastarela je določba § 17. občinskega reda, ki pravi: Tisti občinci, imajoči volilno pravico, ki od svojega nepremičnega posestva, ki ga imajo v občini, plačujejo vsaj po 200 K, ali od obrta ali pridobitka, ki ga imajo ondudaj, vsaj po 400 K neposrednega, sedaj obstoječega davka brez prikladov, smejo stopiti v odbor za odbornike, četudi niso voljeni.

Na ta način se lahko dogodi zlasti v krajih, kjer so visoke hišne najemščine kakor v mestih in industrijskih občinah, da število nevoljenih odbornikov ali takozvanih virilistov prekaša število voljenih odbornikov, kar gotovo ni v zmislu mišljenja volilcev, ki volijo tiste, katerim zaupajo, ako vidijo, da ostanejo možje njihovega zaupanja v manjšini, ker niso zemljiški veleposestniki ali posestniki delavskih ali uradniških kasarn. Nasproti pa si posestniki in veieobrniki po navadi itak že odločujejo volitev v prvem ali drugem razredu in dobe tako nekake monopolne občinske pravice, ki jih večkrat prav trdosrčno izrabljajo. Spominjamo le na občinske volilne boje na Jesenicah, v Tržiču, v Zagorju i. t. d. Novi nižjeavstrijski občinski volilni red določa, da smejo brez volitve v občinski odbor stopiti le tisti, ki plačujejo vsaj petino vsega zemljiškega, hišnega in pridobninskega davka, ki je predpisan v občini, kar je gotovo primernejše, kakor naša določba.

S temi neprilikami glede virilistov je v ozki zvezi volitev častnih občanov ali častnih meščanov, ki je v zadnjih letih tudi pri nas postala neka obrt, ki skrbi za življenje na krmilu se nahajajoče stranke. Poglejmo samo Tržič, kjer je peštica od Slovencev obogatelih tujcev, ravno kar imenovala več kot tucat častnih tržanov ki so si stekli za Tržič toliko zaslug, da celo nemškutarski ob-

činski odborniki ne poznajo niti njihovih imen. Ko je postavodajalec v § 8. obč. reda določil, da »mestne in trške občine lahko dajo posebno zasluženim avstrijskim državljanom častno meščanstvo ali tržanstvo, druge selske občine jih pa lahko izvolijo za častne občane«, se mu gotovo niti sanjalo ni, kako se bo sčasoma ta določba izrabljala. Zloraba se pa vrši tudi na ta način, da višje oblasti razveljavljajo take sklepe, če jih napravijo Slovinci (glej Jesenice in Bled), pri Nemcih in nemškutarijih pa vse to pripuste, najsi se tudi niti formalno ne zadošči zakonu. Častni občani naj se pač imenujejo, toda volilno pravico naj imajo le tedaj, če bi jo sicer imeli v občini, potem bo pač kmalu konec fabrikaciji posili-volilcev.

Glavna zahteva pri občinski volilni reformi pa mora biti tajnost volitev. Kako bo delavec s pogumom volil narodnega kandidata, ko mu za hrbtom stoji nasprotni gospodar, kako bo nezavedni kmet mogel oddati glas kandidatu svojega prepričanja, če ve, kako se bo zameril temu ali onemu gospodu? Sicer so državno- in deželno-zborske volitve zalibog dokazale, da tudi pri tajnih volitvah ni tajnost dovolj zajamčena, vendar je tajna volitev neprimerno boljši odsev pravega mišljenja narodovega, nego vsakovrstni kontroli podvržena javna volitev. Pred kratkim od cesarja potrjeni izpremenjeni stajerski občinski volilni red je uvedel tajno volilno pravico, kar moramo mi z narodnega stališča le pozdravljati.

Tukaj še enkrat opozarjamo vse občinske volilce na to, da določbe o varstvu svobode volitev, ki so se izdale lani za državnoborsko volitev, isto tako veljajo tudi za občinske volitve. Volilno podkupovanje, siljenje ob volitvi, razširjanje lažljivih poročil i. t. d. so prestopki ali pregreški, ki se isto tako lahko zgreše pri občinskih, kakor pri državnoborskih volitvah. Tudi volilni shodi za občinske volitve se ne smejo motiti, temveč se

PODLISTEK.

Šentpeterska cerkva pri Stražišču pa lakota na Kranjskem l. 1817.

Cerkva sv. Petra poleg gradu Šentpeter (Schrottenthurn), pri kateri se vsako leto vrši živahni »črešnjev sejma« na dan sv. Petra in Pavla, je v marsikaterem oziru zanimiva.

Grad kakor tudi cerkvo so sezidali brižinski škofje, ki sami niso mnogokrat bivali v gradu, pač pa so imeli ondi oaskrbnike svojega obširnega posestva.

Pa nas zanima v prvi vrsti zgodovina cerkvice. Ker so se sbajali v njej za časa reformacije luterani, se ni smela dolgo v njej opravljati sv. maša. Šele potem, ko so izkopali ondi ležeče Sigersdorfferje, ki so grad upravljali v 16. in 17. stoletju, je bila vnovič posvečena leta 1645, kakor kaže letnica nad vrati. Nad letnico je nekak v kamen vsekani grb z letečim ptičem. V lesenem stolpiču visita dva majhna zvonova; posebno zanimiv je manjši zvon, vlit l. 1522 z nemskim napisom ob robu.

Cerkvica ima lep renesanški oltarček s čedno sliko sv. Petra in dvema grboma, dalje raven, lesen strop, dve gotični okni in dvoje starih podob. Na sidu visi tudi zgodovinsko najvažnejši predmet

te cerkvice, namreč kositren korec in pod njim deska, na kateri pove slovenski in nemški napis, kako so s tem korcem l. 1817 delili »rumfortarsko« juho stradalcem.

Slovenski napis slove: »V lejtju 1816 je bila zemlja toko nerodovitna, de so revni ljudje v lejtju 1817 toko stradali, de so po več krajih travo in otrobu jedli, in od lakote merli; O d. kořanská lubezni vžgani so se v telej sosenáki dobrotniki znešli, ki so s lejtju korcem pjeddesetimi nar bol potrebim v' Stražiši toko imenovano rumfortarsko župo dejliti pustili, in so jih toko v' nar huišimú času preživeli. Prec po tej hudi lejtni pa je bog zemli tako rodovitnost dal, de je žitu na tak dober kup perslo, koker pokaže zdulej napisana žitna cena. V lejtju 1817 pred žetuju: 1 Mirnek Usenice 6 fl. — kr., 1 Mirnek Erzi 5 fl. 30 kr., 1 Mirnek Ječmena 3 fl. 10 kr., 1 Mirnek Prosa 3 fl. 15 kr., 1 Mirnek Turšce 4 fl. — kr., 1 Mirnek Ajde 7 fl. — kr., 1 Mirnek Ousa 2 fl. — kr. — Žitna cena v lejtju 1818 pred žetuju: 1 Mirnek Usenice 1 fl. 40 kr., 1 Mirnek Erzi 1 fl. 18 kr., 1 Mirnek Ječmena — fl. 54 kr., 1 Mirnek Prosa 1 fl. 30 kr., 1 Mirnek Turšce 1 fl. — kr., 1 Mirnik Ajde 1 fl. — kr., 1 Mirnik Ousa — fl. 40 kr. H' večimú Spominu božje pravice in božiga usmiljenja naj ta korec tukaj vesi. Den 30sten Juni 1818.«

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega.
Češki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil Avgust Petrič. Dalje.

Takih volitev še niso doživele Brodkovice kakor tokrat! Mudrova aretacija je povzročila neverjetno razburjenost. Zavedni meščani so videli v tem strahovanje nemške stranke, drugi maščevanje Kubalovo, a hudobneži, katerih ne manjka nikjer, so razkladali Mudrovo nesrečo s tem, da je bajé poneveril pri odvetniku nek denar.

Župan Pejčoh se je posebno prestrašil, ko je izvedel, da ni bilo dovoljeno Mudri, da bi mu poslala pooblastila. Te nesreče se ni nadejal. Brez odlašanja je poslal h Kanjaku, a oba moža sta se po snidenju dolgo razgovarjala skupaj v občinskem domu. Ko sta pa odšla iz pisarne, je bilo zapaziti na njih nenavadno razburjenost. Pejčoh je bil bled v obrazu, a Kanjak rdeč. Med durmi sta se srečala z Albrechtom in občinskim tajnikom. Ko ju je Kanjak opazil, se je obrnil jezno, dočim je Pejčoh odzdravil njun pozdrav.

„Ste-li slišali, gospod župun,“ se je oglasil tajnik, ki ni mogel utajiti na obrazu in v glasu svojem škodoželjnega posmeha, „ste-li že slišali, da so aretirali orožniki emigranta?“

smejo vršiti vedno in povsod, samo da se pravočasno naznanijo politični oblasti.

Naš narodni praznik.

Letošnji god slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda dne 5. malega srpana pade ravno na nedeljo. Ljubljansko delavsko pevsko društvo «Slavec» priredi ta dan veliko narodno veselico v prid naši šolski družbi. Nasi bratje onstran Sotle in Kolpe nameravajo napraviti isti dan v Zagrebu velikansko ljudsko veselico, katere gmotni uspeh bi pripadel družbi sv. Cirila in Metoda za Istro.

Vsakdo se veseli svojega godu in ga že po več mesecev komaj pričakuje; a ko napoči njegovega godu dan, zašari mu obraz od sreče in veselja, da ga je čakal zdrav in vesel. Ves dan je prazniške volje in «židano» mora biti vse krog njega: družina, sorodniki in prijatelji, vse se mora smejeti — drugače bi sploh godovno ne bilo godovno. Tako je prav; enkrat na leto, na svoj god, si človek že lahko privoščijo malo več kot sicer, na čast in veselje svojemu patronu poseže rad vsakdo nekoliko globokeje v žep.

In glejte: dne 5. malega srpana je god največjih in najvnetejših slovenskih blagovestnikov, apostolov sv. Cirila in Metoda. Izberimo si enkrat za vselej ta dan za praznik slovenskega naroda; naj nam postane ta dan od sedaj naprej občeslovenski narodni praznik, praznik narodove moči in zavednosti, dan našega vstajanja in rodoljublja! Kakor vsak človek imej tudi naš narod svoj god, naj se razveseli in razvedri tudi naš narod vsaj eden dan v letu! Vsaj eden dan naj se razjasni nebo nad našim preganjanim in teptanim narodom, naj posije solnce izza črnih oblakov, polnih krivic in prevar, solnce blagoslovljene bodočnosti in zaželjene zmage. Vsaj eden dan naj se oddahne naš narod, utrujen od težke, trnjeve poti, naj si zravnarobot, skrivljen in ves krvav od trinoških udarcev ...

In ta dan, našega vstajanja dan, naj bo 5. dan malega srpana, naj bo god sv. Cirila in Metoda! Saj imamo največ povoda, izbrati svojemu narodu ravno ta dan za vsakoletni praznik: ta dan slayita god prva in največja slovenska apostola, ki sta prva k slovanškim srcem govorila v slovanskem jeziku o vzvišenih, večnolepih Kristovih naukih, ki sta prva začela zidati temelj slovenski književnosti in sta prva bila zaradi svoje narodnosti preganjana mučenika. Ona sta dala tudi ime naši edini narodnoobrambni organizaciji, naši vedno bolj delavni in zato vedno bolj priljubljeni družbi sv. Cirila in Metoda. V tej družbi vidi naš narod svojo najboljšo zaščitnico, svojo bodočnost; v njej in z njo naj tudi praznuje vsako leto na dan 5. malega srpana svoj god!

Posnemajmo Čeha, ki žrtvujejo na dan svetega Vavla, svojega narodnega patrona, stotisoče na oltar domovine! Spomnimo se ta dan bolj nego sicer naše šolske družbe, na ta dan naj bo sve-

čeni ves slovenski narod, in oltar naj bo — naša šolska družba!

Na predvečer sv. Cirila in Metoda naj zagorijo kresovi po vsej slovenski domovini sovražnikom v znak, da se živimo in hočemo živeti se v naprej, v dokaz, da se bliža dan naše probuje, naše zmage! In ko zazori nedelja, naj bo naša prva misel posvečena narodu in njegovi glavni zaščitnici sv. Cirila in Metoda. Nasi bogatejši denarni zavodi naj položijo svoj dar domu na oltar, naša mesta in občine naj darujejo svoj obolus družbi, ki brani našo dečo pred krvoločnim nemškim zmajem. Pevska in bralna društva, Sokoli in družbine podružnice naj prirejajo veselice v obmejnih in narodno izpostavljenih krajih v probujo narodne misli, v rešitev in ohranitev naših otrok. Na ta dan naj počiva strankarska strast, naj miruje osebna dobičkaželjnost in vzplapa zato ljubezen do naroda v nebotičnem plamenu k nogam sv. solunskih bratov, ki bosta z radostjo in dopadanjem gledala, kako rode in rasto sadovi tam, kjer sta pred tisoč leti sejala. Slovenci, rodoljubi!

Za naroda blagor, korist in prosveto delujmo vsi skupaj z ljubeznijo vneto!

Hudi časi se nam obetajo. Kakor slišimo, nameravajo Nemci prepustiti svoje ogrske rojake njihovi usodi in se vreči zato z vso silo na naše kraje. Sinja Adrija je njihov cilj in preko naših trupel si nameravajo zgraditi pot do nje; čaka nas najhujši boj z najhujšim sovragom, zato se enkrat združimo se, ker je za to najvišji in zadnji čas — in na malega srpana peti dan zakličimo vsi: Slovenija vstan'!

„Slov. Branik.“

Gospodarski del. ☰

□□□□



Narodno gospodarstvo.

Dalje.

II. Delavska zavarovanja.

Zavarovanje ima ponajveč namen, da zavarovancu za slučaj posebnih dogodkov zagigura dohodek, ki bi sicer ugasnil. Zato je tudi mogoče, da se z zavarovanjem pridobi dohodek, ki ne sloni na delovni moči in tudi ne na premoženju. V takem slučaju vrši zavarovanje nalogo, ki bi jo sicer morale prevzeti države, dežele, občine ali dobrodelne naprave. Semkaj spadajo delavska zavarovanja za slučaj 1. da delavec ne more dobiti dela, ker ni dovolj vpraševanja po delu; 2. da delavec postane nesposoben ali manj sposoben za delo radi bolezni, kake nezgode, starosti ali onemoglosti.

Delavec s svojo mezdo, s katero mora preživljati sebe in svojo rodbino, večinoma ne more plačevati premij, ki bi mu omogočile, da v starosti, onemoglosti ali nesposobnosti za delo prejema rento, s katero more živeti. V takih slučajih mora skrbeti država za to, da je tisti, ki je sodeloval pri produkciji, v dobi, ko ni več sposoben za delo, tudi preskrbljen, in mora torej ali podjet-

listi, se sedaj niso mogli uveriti, da je to možno, in hiteli osramočeni domov, ko so izvedeli, da bode imela združena židovsko-nemška stranka izključno vladno v občini in da so ji pripomogli sami k njej.

Edina skromna nada je ostala Brodkovičanom, da bodo lahko podali protest proti volitvam v prvem in drugem razredu, ker nista hotela orožnika, ki sta aretirala Mudro, pripustiti, da bi oddal njemu poverjena pooblastila županu.

Razburjenje v mestu po razglasitvi volitev je bilo neizmerno. Eni so vpraševali: „Kdo je to zakrivil?“ a drugi so odgovarjali: „Odvetnik — odvetnik!“

O mraku so se zbirali ljudje pred Kubalovim stanovanjem na trgu, in hodeč okoli oken, so ga zasramovali, klicaje: „Izdajalec! Judež! Prodal si nas židom!“

Nakrat se je privalila iz predmestja gruča ljudi, v sredi nje je bila Mudrova žena z otrokoma.

„Glejte,“ je razlagala reva, ki je hotela razglasiti celemu mestu, da ni bil njen mož zaprt zaradi nikakega nečastnega dejanja. „Spodil je mojega moža in zakaj? Zakaj ga je spodil? Ker je hotel ostati Slovan, ker ni hotel biti odpadnik. In še sodniji ga je izročil, da so ga odvedli orožniki ... Pojdita, otroka, pojdita,“ je nadaljevala ter vlekla otroke za roke, „pojdita, zahvalita se gospodu doktorju, da vama je dal zapreti ateja kot hudodelca, da bi mogli zmagati židje.“

niku naložiti en del premije ali pa sama priskočiti na pomoč.

Nemčija se je prva poprijela tega načela z znamenitimi zakoni o delavskem zavarovanju in sicer za slučaj bolezni (l. 1883), zoper nezgode (l. 1886) in za starost in onemoglost (l. 1889). Upoštevajoč predvsem dejstvo, da so nezgode in njene posledice šteti med režijske stroške vsake industrije, ukazuje nemški zakon, da mora vse prispevke za zavarovanje zoper nezgode plačevati podjetnik, sicer pa mora pri zavarovanju za slučaj bolezni delodajalec prispevati eno tretjino, delojemalec pa dve tretjini, pri zavarovanju za starost in onemoglost pa mora plačevati vsak polovico. Ker so pa stroški pri poslednje vrste zavarovanju še previsoki, plačuje država za vsakega, ki ima pravico do rente za starost in onemoglost, po 50 mark na leto. Delavsko zavarovanje skušajo raztegniti tudi na slučaje brezposelnosti in slučaj smrti za vdove in sirote, vendar so do sedaj še razne težkoče ovirale izvršitev tega naklepa. Samo v Švici so nekatere občine uvedle zavarovanje zoper brezposelnost.

V Avstriji se je uvedlo z zakonom z dne 30. marca 1880, št. 33 (deloma spremenjenim z zakonom z dne 4. aprila 1889, št. 39 drž. z.) zavarovanje za slučaj bolezni, z zakonom z dne 28. decembra 1887, št. 1 drž. zak. iz l. 1888 (razširjenim z zakonom z dne 20. julija 1894, št. 168 drž. zak.) pa zavarovanje zoper nezgode. Po zatrdilu vlade se v letošnjem jubilejskem letu tudi izvede zavarovanje za starost in onemoglost po nemškem vzorcu.

Po prvem zakonu se morajo delavci, ki delajo pri kakem obrtu, zavarovati za slučaj bolezni. Izvzeti so samo delavci pri gozdarstvu in poljedelstvu. Zato so ustanovljene posebne okr. bolniške blagajne, ki temelje na vzajemnosti. Za bolniško blagajno plača delavec dve tretjini, delodajalec pa eno tretjino zavarovalnine. Vsak delodajalec je pod kaznijo zavezan, vsako osebo, ki je uslužbena pri njem in podvržena zavarovanju, naznaniti bolniški blagajni tekom treh dni po vstopu in odznaniti tekom treh dni po izstopu.

Zavarovani delavec ima v bolezni pravico zahtevati prosto zdravniško pomoč, potrebna zdravila in za 20 tednov 60 odstotkov svojega rednega zaslužka, oziroma 60 odstotkov redne dne, ki je v dotičnem kraju v navadi. V slučaju smrti se plača za pogrebne stroške vsaj 20 kratni znesek dne.

V okrajne bolniške blagajne se morajo vpisati vse zavarovanju podvržene osebe, ako niso vpisane v kako drugo na podlagi zgoraj omenjenega zakona ustanovljeno bolniško blagajno. Take blagajne so obratne bolniške blagajne, ki jo more ustanoviti vsak podjetnik, ki ima v enem ali več sosednih obratih zaposlenih sto ali več zavarovanju podvrženih oseb, stavbne bolniške blagajne, ki se ustanovljajo na ukaz politiške deželne oblasti, n. pr. pri gradbi železnic, prekopov, nasipov i. t. d., zadružne bolniške blagajne, ustanovljene na podlagi VII. poglavja obrtnega reda, bratovske skladnice kakor jih določuje rudarski zakon in zakon z dne 28. julia 1889, št. 127 drž. zak. (se zavarujejo tudi za nezgode in starost), in društvene bolniške blagajne na podlagi društvenega zakona.

Zoper nezgode se morajo zavarovati po avstrijskem zakonu vsi delavci, ki delajo v obra-

„Rad bi vedel, kaj se je zgodilo,“ se je oglašil tudi Albrecht, ki je ublažil sočutno svoj glas.

„Župan,“ je zaklical sedaj Kanjak, ki ni mogel več zdržati svoje jeze, „vi ste sedaj kakor Kristus med dvema — —“

Pri tem je dvignil grožč svojico palico proti občinskemu tajniku, ki je bojzljivo odstopil za par korakov in smuknil v pisarno.

Albrecht se je zganil in jezno nakremžil čelo, vendar se hitro zopet nasmehljaj in jo ubral za tajnikom.

„Še posmehovati se nama je hotel ta nepridiprav,“ je divjal Kanjak.

Pejčoh je žalostno povsobil glavo, sluteč nesrečo, ki ima priti še danes. — —

S hrupom, kakor ga še ni bilo dosedaj, so se začele volitve. Obe stranki sta napeli v zadnjem trenutku vse svoje sile. Vendar je bilo že opoldne gotovo, da zmaga Albrechtova stranka v prvem in drugem razredu, a pred večerom ni bilo več dvoma, da je tudi tretji razred izgubljen popolnoma za Pejčoha in Kanjaka.

Poraz je bil gotov.

Občinstvo je bilo osupnjeno vsled tega prevrata. Župan je moral oditi iz dvorane, tako silno mu je bilo srce od razburjenja, Kanjak pa je sopel in preklinjal javno pred občinskim domom izdajalce, ki so prodali slovansko mesto sovragu. Volilci sami, ki so se dali podkupiti ali pridobiti z obljubami, da so volili po Albrechtovi

Okoli nesrečne žene, ki je branila možovo čast proti govoricam, da je bil zaprt zaradi poverjenega denarja, se je brzo zbrala velika množica, iz katere se je odzivala silovita nevolja in grožnje proti odvetniku.

Tako se je privalila gruča do Kubalovega stanovanja, ko se je uprav vrnila Hilda žarečega obraza od Albrechta, kateremu je toplo čestitala k njegovi zmagi.

Krik in zvižg se je množil, a vihar je izbruhnil, ko je Hilda pristopila iz radovednosti k oknu, da bi pogledala, kaj se godi.

Nekdo je prijel za kamen in ga zagnal v okno, a za njim je grabilo na sto rok kamenje in začelo bombardirati odvetnikovo stanovanje. Steklo se je zvenketaje usipalo na tlak.

Odvetnik je prebledel, ko so razbili prvi kamni steklene šipe in prileteli v sobo. Hilda je vzkliknila prestrašena in begala preplašena po sobi, ne vedoč, kam bi se skrila. Kubala jo je prijel in vlekkel takorekoč pol mrtvo v zadnjo sobo, katere okna so bila obrnjena na dvorišče.

Razkačeno ljudstvo se pa ni zadovoljilo s tem, da je pobilo šipe, ampak je hotelo udreti tudi v doktorjevo stanovanje. Iz množice so se oglašali grozeči kriki: „Ubijte ga! Ubijte ga! Izdajica! Judež! Nekoliko mož se je vrglo na hišne duri, hoteč vlomiti v hišo. K sreči so bile zaprte že pravočasno.

V tem treotoku pa jih je odpahnil nekdo s silno roko, in pred zaprte duri se je postavil

Čuden doživljaj. Neki Anglež je potoval dolgo vrsto let po Indiji in je napisal v svojih potpisih sledeči doživljaj: Na vrhu male indijske kočice je sedel majhen Indijanček, ki je veselo z žlico srebral iz skledice mleko in sam seboj govoril. Kar sem zapazil, da je prišla kača k detetu in začela piti mleko iz skledice. Dete je nežno udarjalo z žlico po glavi kačini in smejoč se govorilo: «boberi, boberi» (nepriljudna, nepriljudna). Kača se zato ni brigala, ampak mirno jedla naprej in, ko je vse posrkala, se je odlazila. Šele zdaj sem odšel iz svojega skrivališča in povedal domačim, kar sem videl. Pohiteli so za kačo in jo ubili. Ko je mali Indijanček videl ubito kačo, začel je glasno jokati in govoriti: Kaj ste storili, že par tednov je prihajala k meni in mi pomagala posrebiti mleko.

„Grand Hotel Triglav“, Bohinjska Bistrica.

V ponedeljek, 29. junija
na praznik sv. Petra in Pavla
izvršuje

velik koncert

vojaška godba iz Gorice, pešpolka št. 47.
Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina 1 K.

Pozor! Kolesarji!

Ker sem naročil veliko množino gumija naravnost iz tovarne, dajem izvrstno dobre plašče (mantelne) z enoletno garancijo po 3 glđ. 80 kr., cevi (slauhe) po 2 glđ. 40 kr. Tako nizkih cen ni na Kranjskem. Dalje kolesa iz najbolje in najzanesljivejše tovarne Greger. Prostotek (Freilauf) izvrstno lepo in trpežno kolo samo 70 glđ., brez prostoteka 60 glđ. Stara kolesa imam na izbero. Kupim stare reči, dalnoglede, godala i. t. d. Popravila se izvršujejo hitro in zanesljivo.

Harmonike vsake vrste. 301 3-1

Pavel Bizjak, Kranj 102.

Steckenpferd lilijino milo

najboljše milo za kožo.

Nas Monopol - kolo št. 6, cena K 108



Multiplex voznokolesna industrija, Berlin 704, Gitschler Str. 15.

s prostotekom in dvojnimi zvončnim ležiščem je najcenejši, najmodernejši in bogato ozaljšan stroj najbolje kakovosti. Najmočnejše z barvastimi črtami. Dober pnevmatik. Pismena garancija 1 leto. Navadnejša kolesa cenejša. Vsak posamezni stroj se pošlje do meje prosto poštne in colnine. Vso ali delno plačilo naprej, ostane po povzetju. Garancijske zahteve se izvrše hitro od naše avstrijske odposiljalnice. Glavni katalog o kolesih, vseh poleg spadajočih delov in fonografov s čudovito nizkimi cenami zastoj in poštne prosto.

Zastopniki se iščejo povsod!

Brata HLAVKA

Izdelovatelja kirurg. instrumentov
atelje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

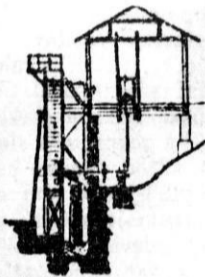
priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško potrebo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacije s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumejavih stvari in gumejavih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorom po od-248 52-16 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični poniklovanji zavod z obratom na motor.
Popravila se izvršujejo točno in očno.

G. Tönnies



422-8

tovarna za stroje, železo in kovinoličarna v Ljubljani priporočata kot posebnost kage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom Mastin. Previdni kmetovalec ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pismen pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 236-89

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na-147 52-45 sproti hotela „Union“

izjem balke



GOLDENE MEDAILLE
BERLIN 1906

priporočata za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvoduje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las.

Zaloga vsakovrstnih vpletih striženih in zmešanih las. Oddelak za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Edine pravi

Thierryev balzam

je z zeleno znamko nune. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 5 kron.

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, govečici, kislini, kašlju, krču, slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatini.

275

Zaloga večinoma po lekarnah.

15-10

Mestna hranilnica v Kranji

obrestuje hranilne vloge po

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posejilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Splošni rezervni zaklad
185.000 kron
Posebni rezervni zaklad
3.300 kron. 26-12

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih vlog 4.497.000 kron, posejil na zemljišča 2.725.000 kron ter posejil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

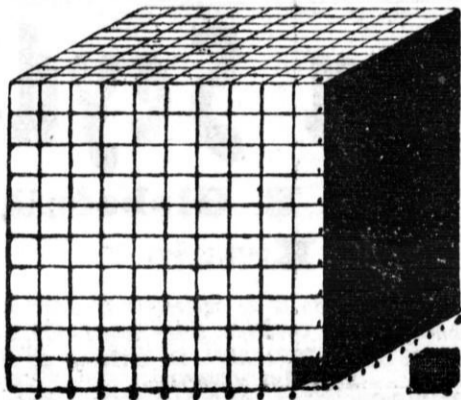


Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Ako. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 16

Nova kubična knjiga!



Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljše kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in oblesan les za deske in trame vse dolžosti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v cole; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-22

Knjiga stane v mečno celo platno vezana 8 K, po pošti 20 vim. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven **Mišri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 8 K 20 vim.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.



Mavricij Smolej

urar
na Jesenicah št. 19

priporoča svojo veliko zalogo
pravih švicarskih
žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pretane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

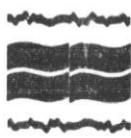
se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vim. do 1:40 K. Žepne ure od K 1:20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NE. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo se dajate takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-79

Sladoled



najfinejši, več vrst, kakor tudi ledena kava, čokolada l. t. d. se dobi vsaki dan sveže pri **E. Brandtu, Kranj**. Zunanja naročila točno in cenje kot povsod drugod! *

299 26-7



Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih puš za lovcu in strelce po najnovejših si temih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-86

Ilustrovani ceniki zastoj.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko inštitucijo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike l. t. d.

Špecialiteta:

152-32

valjični zastori (Rollbalken).

Svoji k svojim! 256 52-13

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vim. liter; potem s pilsenskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrsko države v sodih od 56 lit. naprej franko goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

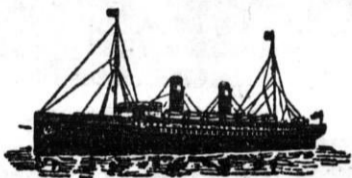
Večkrat premirano!

Glinaste peči 1 52-12

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.



Potnikom v Ameriko!!

priporoča generalna agentura

„Amerikanske in Withe Star Linie“

najhitreje vožnje preko BASEL-PARIZ-CHERBOURG-NEW-YORK.

2 odhoda v tednu. — Hrana že v Baselu prosta. — Z velikanskimi in varnimi parniki teh prog prevoz od Cherbourga-New-York v resnici

5 1/2 do 6 dni.

Vsa potrebna in natančna pojasnila daje radovoljno in zastoj

Generalna agentura **Jm Obersteg & Co., Basel**

28 Aeschengraben (Švica).

260 18-12

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobit se v lekarni šavniki

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-60

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

[priporoča svoje najbolj priznane šiv. stroje in kolesa]

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Največja tovarniška zaloga

vsakovrstnih slamninkov

Na drobno in debelo! ————— Na drobno in debelo!

Za dame, gospode, deklice in dečke od najcenejše do najfinejše vrste, priporoča galanterijska in modna trgovina.

Antona Adamiča v Kranju

Glavni trg.

Fini damski slamniki se lišpajo po najnovejši obliki. Popravila se točno izvršujejo. Svila, svileni trakovi, lišp, cvetlice ter igle za slamnike vedno v zalogi.

Cene brez konkurence!

52-18

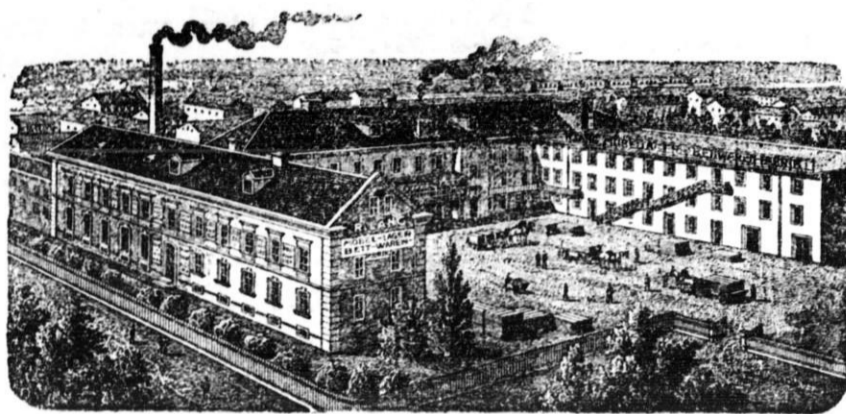
<p>Bluze vrhna in spodnja</p> <p>Krila</p> <p>Predpasnike</p> <p>Moderce</p> <p>Šerpe</p> <p>Pasove</p> <p>Ovratnike</p> <p>Mašence</p> <p>Jabots</p> <p>Srajce</p> <p>Perle</p> <p>Otročje oblekce</p> <p>Krstne oprave</p>	 <p>Potrebščine za šivlje Svila Baržun Tresse Čipke Vložke Applikaci- jone Gumbe Vezenine</p> 	<p>Glace in svilnate rokavice</p> <p>Moderne srajce</p> <p>Ovratnike</p> <p>Kravate</p> <p>Nogavice</p> <p>Žepne robce</p> <p>Gumbe</p> <p>Denarnice</p> <p>Prsnike</p> <p>Naramnice</p> <p>Glavnike</p> <p>Garniture</p> <p>Milo</p> <p>Parfum</p>
<p>➔ Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke ➔</p> <p>filijalka iz Ljubljane 195 52-31</p> <h2 style="text-align: center;">A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU</h2> <p style="text-align: center;">na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja</p> <p style="text-align: center;">Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p style="text-align: center;">==== Zunanja naročila točno. ====</p>		
 <p>ženska ročna dela Predtiska- rija Vseh vrst pavola Svila Cvetlice Ročne torbice Moderne kapce Pajčolane</p> 		

Martinova oesta 20 R. Lang Martinova oesta 20
 Postajališče električne cestne železnice pri šentpeterski cerkvi
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, silke v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špejaliteta: Gostilniški stoli. Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki ceni.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.



Za spalno sobo od 180 glid. naprej. Divan z okraski. Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, oale garniture.

Špejalitete v ne-vestnih balah. Veliki prostori, prtilično in v 1. nadstropju. Čudovito poceni za hotele, vile in za letovlžba 52 glid.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-žalniki, miza, sten-sko ogledalo.



Zobotehnični atelje

Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nobne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI



registrovana zadruga z omejenim poroštvo

Rezeryna zaklada iznaša:
K 78.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

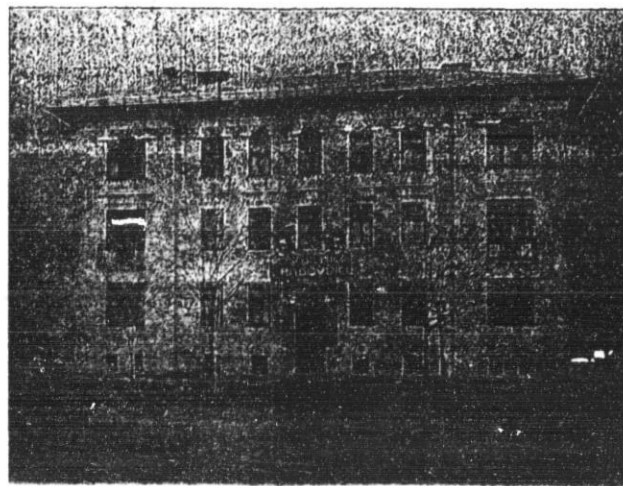
Denarni promet v letu 1907.:
K 5,600.000

 **4 1/2 0/0** 

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/2% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.



Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici

vsak dan od 8. do 12. ure dop.

in **od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.**

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-42